

ชื่อวิทยานิพนธ์ วจนลีลาในสารคดีโทรทัศน์ โลกสลัปลี
ผู้เขียน นางสาวกันยารัตน์ พรหมวิเศษ
สาขาวิชา ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวจนลีลาในบทบรรยายสารคดีโทรทัศน์ โลกสลัปลี ที่สัมพันธ์กับเนื้อหาและคุณภาพของการสื่อสาร บทสารคดีที่ได้คัดเลือกมาวิเคราะห์มีจำนวน 22 ชุด ชุดละ 2 ตอน รวมทั้งหมด 44 ตอน ประกอบด้วยสารคดีประเภทศิลปวัฒนธรรม 20 ชุด ชุดละ 40 ตอน และบทสารคดีประเภทธรรมชาติวิทยา 2 ชุด 4 ตอน

บทสารคดีเหล่านี้มีโครงสร้างดังนี้ ความนำประกอบด้วย ความนำอ้างอิง ความนำที่กล่าวถึงกิจกรรมหรือสภาวะการณ์ปัจจุบัน และความนำสรุปประเด็น เนื้อเรื่องประกอบด้วย การเล่าเรื่องของบุคคลคล้ายตัวละครหรือนาฏยลักษณ์ และบทสัมภาษณ์ประกอบการบรรยาย ส่วนข้อสรุปประกอบด้วยข้อสรุปแบบบอกเล่าที่แฝงทัศนะ และข้อสรุปที่หึงคำถามไว้ให้คิด

เนื้อหาในบทสารคดีจำแนกได้เป็น 1) ปัญหาและความรู้เพื่อความเข้าใจปัญหา 2) คุณค่าของธรรมชาติและการอนุรักษ์ 3) จิตวิญญาณชุมชนและวัฒนธรรม 4) บทเรียนทางประวัติศาสตร์และสังคมนิยมของชีวิต

เมื่อศึกษาองค์ประกอบของภาษาซึ่งสัมพันธ์กับการสร้างคุณภาพแก่การสื่อสารพบว่า บทสารคดีมีการเลือกเฟ้นถ้อยคำอย่างประณีตเพื่อโน้มน้าวใจและสร้างความรู้ความเข้าใจดังนี้ 1) ระดับคำ คำซ้อนความหมายปรากฏใช้อย่างโดดเด่น คำสมาสและคำประสมสร้าง ความหนักแน่นของความหมายและแสดงบรรยากาศอย่างมีพลัง 2) ระดับประโยค เมื่อพิจารณาแง่โครงสร้าง ประโยคความรวมซับซ้อนที่เชื่อมความแบบขัดแย้งกันสามารถเสนอเนื้อความที่เป็นข้อถกเถียงและกระตุ้นความคิดได้ดี เมื่อพิจารณาประโยคในแง่จุดมุ่งหมาย ประโยคบอกเล่าที่มีเนื้อความบางส่วนแสดงคำถาม ประโยคบอกเล่าที่มีเนื้อความบางส่วนแสดงการปฏิเสธ ประโยคปฏิเสธ และประโยคคำถาม เป็นรูปประโยคที่โน้มน้าวใจได้ดี เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างประโยคพบว่า ในบทพรรณนาการซ้ำคำช่วยเน้นความและแสดงการเชื่อมโยงของความหมาย 3) ระดับโวหารพบว่า ภาษิตหรือคติพจน์ อุปมาโวหาร อุปลักษณ์ และบุคลาธิษฐาน ช่วย สร้างบรรยากาศจินตนาการ และสื่อความหมายที่แสดงเอกลักษณ์ของชนชาติและคุณค่าของธรรมชาติตลอดจนข้อคิดเชิงปรัชญา

ความสัมพันธ์ของวจนลีลากับเนื้อหาดังกล่าวนี้แสดงว่า องค์ประกอบของภาษาทุกระดับสามารถโน้มน้าวใจผู้รับทั้งในการสื่อสารที่ให้ความรู้ความเข้าใจและการสร้างความสำนึกและความตระหนักในคุณค่า กล่าวได้ว่าวจนลีลาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้บทสารคดี โลกสถับสี่ มีคุณค่าทางสุนทรียะและจริยธรรม สอดคล้องกับบทบาทของสื่อมวลชนผู้ทำหน้าที่นำเสนอ ความจริงอย่างรอบคอบและคำนึงถึงผลกระทบทางปัญญาต่อผู้รับ

Thesis Title	The Script-writing Style of the Television Documentary Series <u>Loksalubsi</u>
Author	Miss Kanyarat Promwiset
Major Program	Thai Language for Communication
Academic Year	2001

Abstract

This research aims to study the script-writing style of the television documentary series Loksalubsi in terms of its content and communicative efficiency. Twenty-two sets of documentaries, each of which consists of two parts, have been selected. Twenty sets are about art and culture, and two sets are about natural science.

These documentaries share the following structure: introduction, body and conclusion. The introduction can be either an allusion to certain evidence or sources, a narration coupled with dynamic visual presentation of activities or events, or a summary of the story's theme. The body is a narration with dramatic presentation of certain entities whose function is very much like that of characters in fiction, or a narration plus supplementary interviews. The conclusion provides concluding assertions with implied views, or concluding remarks with open questions for the audience to ponder.

The contents of the documentaries are classified in this study according to these categories: 1) social issues and solutions, 2) the value of nature and conservation, 3) community's spirituality and culture, and 4) historical lessons and thoughts on the transience of life.

The investigation of the relationship between language components and the quality of the message finds that to persuade and educate the audience, the texts have been carefully worded as follows: 1) At the lexical level, synonymous compounds are prominently employed. Pali-styled and Thai-styled compounds help accentuate the meaning conveyed, and create emotional effects. 2) At the sentential level, concerning structure, use of complex-compound sentences containing concessive propositions presents arguments effectively and stimulates thought. With respect to communicative function, negatives, interrogatives, and declaratives with embedded

interrogative or negative clauses are the most effective sentence constructions for persuasion. With respect to inter-sentence relationships, repetition of words in the narration contributes to emphasis and association of ideas. 3) Use of adage and motto, simile, metaphor and personification helps build up the atmosphere/mood and stimulate the imagination. Through such use of figurative language, the ethnic identity, concerns about nature as well as philosophical issues are expressed.

The close tie between the presentation style and contents mentioned here indicates that language components at all levels play a crucial role in persuading the audience, in the contexts of both knowledge formation and awareness construction. It can be said that the style of Loksalubsi documentaries is the chief factor contributing to their aesthetic and ethical values, and in these instances, careful presentation of social facts and consideration of intellectual impact on the audience are interwoven